

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 1
118 11 Praha 1

telefon: 257 085 111
fax: 224 318 155
e-mail: posta@mkcr.cz

České dráhy, a.s.
nábř. Ludvíka Svobody 1222
110 15 Praha 1

Národní památkový ústav
ústřední pracoviště
Valdštejnské nám. 3/162, Praha 1
Došlo 22 -12- 2004
Čj. 10291
Přílohy: 1 kópie Odd: 1

České dráhy, a.s.
Italská 45
121 31 Praha 2

Správa železniční dopravní
cesty, státní organizace
Prvního pluku 367/5
186 00 Praha 8

Váš dopis značky

Naše značka
č.j. 9417/2000

Vyřizuje / linka
Mgr. Vajčner/434

V Praze dne
8. 12. 2004

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče vydává toto

rozhodnutí:

Ministerstvo kultury *prohlašuje* podle § 2 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, **soubor železničních mostů** na železniční trati Praha hl. n. – Praha Smíchov v Praze, který tvoří: 1) železniční most o pěti otvorech v drážním km 3,390 trati Praha hl. n. – Praha Smíchov o celkové délce přemostění 38,60 m, 2) železniční most o jednom otvoru v drážním km 3,415 trati Praha hl. n. – Praha Smíchov přes ulici Vyšehradskou, 3) železniční most o osmi otvorech v drážním km 3,470 trati Praha hl. n. – Praha Smíchov o celkové délce přemostění 69,0 m, 4) železniční most o čtyřech otvorech v drážním km 3,545 trati Praha hl. n. – Praha Smíchov o celkové délce přemostění 77,5 m, 5) železniční most o třech otvorech v drážním km 3,706 trati Praha hl. n. – Praha Smíchov o celkové délce přemostění 261,05 m, za kulturní památku.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury zahájilo na základě návrhu, který podal Pražský ústav památkové péče (od 1.1.2003 Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze), řízení o prohlášení souboru železničních mostů na železniční trati Praha hl. n. – Praha Smíchov v Praze za kulturní památku. Pražský ústav památkové péče ve svém návrhu uvedl, že překlenutí řeky Vltavy bylo realizováno v letech 1900 až 1901, současně se stavbami nádraží Praha - Vyšehrad a Fantovy budovy hlavního nádraží. Viadukt představuje architektonicky vysoce hodnotnou technickou stavbu, zbudovanou v duchu pozdního klasicismu, plynule navazující na architektonický typ a tvarosloví liniových železničních staveb z 50. a 60. let 19. století. Most je svým řešením vynikající technická stavba, dokládající svou historií rozvoj a kontinuitu tohoto druhu stavitelství v našich zemích v závěru 19. a na počátku 20. století.

V řízení se vyjádřil, na základě § 3 odst. 1 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, Magistrát hl. m. Prahy, odbor památkové péče, který ve svém stanovisku ze

dne 28. 6. 2002, č.j. MHMP 55 253/02/Poš, doporučil prohlášení předmětného souboru mostů za kulturní památku. V odůvodnění tohoto stanoviska bylo zejména uvedeno, že železniční most na železniční trase mezi Vyšehradem a Smíchovem, dokončený v roce 1901, nahradil původní mostní konstrukce, vybudované v letech 1870 až 1872.

Podle § 3 odst. 2 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, byli v řízení vyrozuměni dopisy ze dne 23. 4. 2002 a ze dne 16. 10. 2003, oba č.j. 9417/2000, vlastník věci a zplnomocněný zástupce vlastníka věci, České dráhy, státní organizace, nábreží L. Svobody 1222/12, 110 15 Praha 1, resp. České dráhy, a.s., nábreží L. Svobody 1222/12, 110 15 Praha 1 a Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, Prvního pluku 367/5, 186 00 Praha 8, a bylo mu umožněno vyjádřit se k podanému návrhu. Vlastník ve svém vyjádření ze dne 11. 5. 2002, č.j. 488/2002 – O13, vyslovil nesouhlas s prohlášením věci za kulturní památku, kdy zejména uvedl, že prohlášení dotčených mostních objektů za kulturní památku by nepochybně vyžadovalo speciální přístup k jejich správě, kdy tyto mostní objekty jsou nedílnou součástí technického zařízení infrastruktury ČD a musejí splňovat především náročné podmínky pro bezpečné provozování železniční dopravy. Vlastník dále uvedl, že podle jeho názoru se nejedná o zvlášť významné mostní konstrukce z hlediska inženýrského stavitelství, snad kromě km 3,706. Ve stanovisku ze dne 16. 10. 2003, značka 33108/03 – OP, vlastník dále upozornil na skutečnost, že v měsíci srpnu roku 2003 bylo zadáno firmě SUDOP Praha, a.s. zpracování územně – technické studie „Optimalizace traťového úseku Praha hl. n. – Praha Smíchov“. V rámci této studie bude prověřeno přemostění Vltavy ve variantě přemostění v místě stávající trati a ve variantě přemostění severně od stávající trati v souladu s platným územním plánem hl. m. Prahy, schváleným usnesením zastupitelstva hl. m. Prahy č. 10/05 ze dne 9. 9. 1999 a vyhláškou č. 32/1996 Sb., o závazné části územního plánu sídelního útvaru hl. m. Prahy. Ministerstvo kultury umožnilo vlastníku věci ve smyslu § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, případně navrhnout jeho doplnění. Vlastník věci do spisu nahlédl dne 29. 4. 2004 a vyjádřil se tak, že požaduje lhůtu do 30. 6. 2004, kdy doplní do spisu své další vyjádření, popř. další důkazy. Ministerstvu kultury bylo dále sděleno, že v současné době je v připomínkovém řízení územně – technická studie optimalizace traťového úseku Praha hl. n. – Praha – Smíchov, v rámci které je variantně řešeno přemostění řeky Vltavy v prostoru předmětu řízení o prohlášení věci za kulturní památku. Pokud nebude do 30. 6. 2004 ukončeno výše zmíněné připomínkové řízení, zejména ze strany třetích subjektů, požádá vlastník o prodloužení termínu, do kdy se zavázal sdělit své stanovisko, příp. navrhnout další důkazy.

Ve stanoviscích ze dne 22. 6. 2004, značka 7951/04 – SSP, (které bylo doplněno vyjádřením odboru dopravy Magistrátu hl. m. Prahy ze dne 6. 5. 2004, č.j. MHMP – 54703/2004/DOP – O2/Re, k předložené územně – technické studii stavby „Optimalizace traťového úseku Praha hl. n. – Praha Smíchov“, stanoviskem Městské části Praha 2 ze dne 10. 5. 2004, značka OÚR/415, MS – 3/112, k územně – technickým studiím „Optimalizace traťového úseku Praha hl. n. – Praha Smíchov“ a „Optimalizace traťového úseku Praha – Hloubětín – Praha hl. nádraží“, předběžným stanoviskem odboru životního prostředí Magistrátu hl. m. Prahy ze dne 25. 5. 2004, č.j. MHMP – 054624/2004/001/OZP/VI, k materiálu „Optimalizace traťového úseku Praha hl. n. – Praha Smíchov (včetně), a vyjádřením sekce útvaru rozvoje hl. m. Prahy ze dne 26. 5. 2004, č.j. 4459/2004 a 4460/2004, k územně – technické studii „Optimalizace traťového úseku Praha Hostivař (včetně) Praha hl. n.“ a územně – technické studii „Optimalizace traťového úseku Praha hl. n. – Praha Smíchov (včetně)“ a ze dne 23. 11. 2004, značka 6564/04 – OP, vlastník dále uvedl, že Správa železniční dopravní cesty, státní organizace – Stavební správa Praha, zadala firmě TOP NOC, s.r.o. zpracování dokumentace, která řeší statické posouzení stávajících ocelových mostů a zahrnuje i hledisko vyčerpání životnosti mostu únavou jednotlivých prvků, navržení nutných

úprav mostů pro zajištění přechodnosti pro provozované zatížení navržené v územně – technické studii, problémy související s požadavky na zvýšení podjezdové výšky pod mostními objekty a zpracování korozního průzkumu. Z této dokumentace vyplynula nezbytně nutná opatření, která je třeba provést pro zachování provozuschopnosti souboru mostů, tj. realizování oprav, které zabrání vzniku havarijního stavu mostních objektů. Z tohoto důvodu musí být i nadále umožněno provádění oprav a údržby objektů, při případném prohlášení věci za kulturní památku by měl být respektován stav konstrukcí po provedených opravách.

Na svém 24. zasedání, které se konalo dne 11. 9. 2002, věc posoudila Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení věci za kulturní památku a žádosti na zrušení prohlášení za kulturní památku, sekce nemovitých kulturních památek, a doporučila její prohlášení za kulturní památku s odůvodněním, že soubor mostních konstrukcí je jedinečným reprezentantem kvalitního technického díla v kontextu jádra města, jehož charakter spoluurčuje.

Ministerstvo kultury zhodnotilo všechny předložené důkazy jednotlivě i ve vzájemných souvislostech a rozhodlo o prohlášení souboru mostních objektů na železniční trati Praha hl. n. – Praha Smíchov za kulturní památku, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí. Předmětný soubor objektivně vykazuje znaky kulturní památky ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 citovaného zákona č. 20/1987 Sb., a splňuje tak podmínky, za kterých Ministerstvo kultury prohlašuje, resp. prohlásí věc nebo soubor věcí za kulturní památku. Tento závěr dokládají uvedená stanoviska orgánu a místně příslušné organizace státní památkové péče a stanovisko Komise Ministerstva kultury. Výše uvedené skutečnosti dokazuje také publikování věci v odborné literatuře, např. v knize „Pražské mosty“, Jan Fischer – Ondřej Fischer, Praha 1985, nebo v soupisu „Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, III. díl P-S“, Praha 2003, s. 242 a 243: „V letech 1900 – 01 došlo proto k výstavbě nového, dvoukolejného příhradového mostu z plávkové oceli se třemi poli nad řekou o rozpětí po 72 m a čtyřmi menšími otvory mimo koryto řeky. Rekonstrukce železničního mostu pod Vyšehradem se stala bezesporu nejpozoruhodnější událostí mostního stavitelství své doby. Snesení mostu a jeho nahrazení novým bylo znamenitým dílem české techniky: způsob rekonstrukce navrhla mostárna bratří Prášilů v Libni tak, aby tři velká pole poloparabolických příhrad byla uložena na nově založených a vyzděných pilířích, jež mohly být stavěny v řece bez přerušení lodního a železničního provozu. Hlavním konstruktérem mostu byl inženýr Jan Kolář.“ Ministerstvo kultury obdrželo také stanovisko Klubu Za starou Prahu, Mostecká 1, 118 00 Praha 1, ze dne 18. 9. 2003, kde bylo mimo jiné uvedeno, že konstrukce mostu je z hlediska historického dochována v poměrně nedotčeném stavu a jejím snesením a nahrazením novou konstrukcí by byla Praha ochuzena o další zajímavou konstrukci z doby velkého rozvoje české inženýrské práce.

K námitkám vlastníka lze uvést, že předmětem řízení vedeném podle § 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, je zjišťování té skutečnosti, zda předmětná věc má nebo nemá znaky kulturní památky podle § 2 citovaného zákona č. 20/1987 Sb., resp. zda jsou nebo nejsou dány zákonem stanovené podmínky pro prohlášení věci za kulturní památku. K výše uvedenému stanovisku lze dále sdělit, že provedené novodobé zásahy sice do jisté míry oslabují památkovou hodnotu souboru, ale nejsou takového rozsahu a významu, aby zásadním způsobem narušily celkovou památkovou hodnotu věci. Dále uvádíme, že prohlášení za kulturní památku není pojato jako jednostranné omezení vlastnického práva bez náhrady, protože zákon o státní památkové péči nabízí řadu fakultativních i obligatorních náhrad, vázaných na zachování a údržbu kulturní památky, kdy prohlášení věci za kulturní památku nebrání pracem na její údržbě, opravě, rekonstrukci apod., ale je zde naopak dán impuls ke zvýšené péči o věc. Z hlediska dochování konstrukce a její souvislosti s konstrukcemi navazujícími je zachování mostu žádoucí i za cenu přestavování uložení kolejnic a případného zesílení prvků prvního řádu. Je samozřejmé, že

další užívání mostu bude náročnější na údržbu a sledování konstrukce, než by tomu bylo u stavby nové.

Na základě výše uvedených důkazů dospělo Ministerstvo kultury k závěru, že předmětný soubor mostních objektů je dokladem technické práce z období největšího rozmachu české techniky na přelomu 19. a 20. století. Statické schéma poloparabolických nosníků dvojkolejného mostu není příliš časté, cenné je i dochování detailů a konstrukce bez zásadních rušivých zásahů. Soubor má také důležitou roli v urbanistických souvislostech se svojí návazností na město, a to zejména na vyšehradské straně, kde je plně zachován nástup z lávek a zvýšené těleso se soustavou mostů nad městskou ulicí. Samotné uspořádání mostu se stalo zajímavým i v kontrastu s Vyšehradskou skálou, tunelem a vedením nábřeží. Místo je unikátním uzlem se zachovalými inženýrskými konstrukcemi z doby před 100 lety a důležitou návazností na strukturu hlavního města. Most se nyní nachází v nepříliš změněné podobě, byl pouze udržován a byly provedeny úpravy pro elektrizaci trati. Údržba probíhala klasickým způsobem, kdy ještě v 80. letech bylo provedeno nýtování vyměňované součásti v rovině spodního ztužení mostu.

O vysoké památkové hodnotě souboru svědčí jeho konstrukční systém, velmi dobrá dochovanost, včetně detailů a navazujících konstrukcí. Jeho kladné vnímání v průmětech směrem na Vyšehrad je výsledkem nejenom změny estetického názoru, ale také pozdější tvarové a vizuální chudoby novějších mostních konstrukcí. Most je horizontálou, dynamizovanou vlnami vrcholů parabol horního pásu a spolu s dvojicí vertikál věží kostela sv. Petra a Pavla na Vyšehradě tvoří zajímavé seskupení.

Nedílnou součástí tohoto rozhodnutí je zakres rozsahu kulturní památky.

P o u č e n í

Na toto rozhodnutí se nevztahují obecné předpisy o správním řízení (§ 44 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči). Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení.

Mgr. Petra Ulbrichová

Mgr. Petra Ulbrichová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

V opise: Magistrát hl. m. Prahy, odbor památkové péče

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze

Národní památkový ústav, ústřední pracoviště

Vlastní

**Příloha k rozhodnutí o prohlášení souboru železničních mostů na
železniční trati Praha hl. n. – Praha Smíchov v Praze za kulturní
památku ze dne 8. 12. 2004, č.j. 9417/2000**

